

Rozdział 3

Ramy prawne i konsultacje publiczne

Spis treści

Strona

3	Ramy prawne i konsultacje publiczne	61
3.1	Ramy prawne	61
3.1.1	Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza	61
3.1.2	Konwencja Narodów Zjednoczonych o ocenach oddziaływania na środowisko (OOŚ) w kontekście transgranicznym – Konwencja z Espoo ⁰	62
3.1.3	Konwencja Helsińska	62
3.1.4	Dyrektywa UE w sprawie oceny oddziaływań na środowisko	63
3.1.5	Natura 2000	63
3.1.6	Krajowe procedury wydawania pozwoleń w pięciu krajach pochodzenia – przegląd	64
3.2	Konsultacje publiczne	66
3.2.1	Wstęp	66
3.2.2	Rozpoczęcie procesu	67
3.2.3	Prezentowanie Raportu Espoo	74
3.2.4	Kwestie zgłoszone przez strony zainteresowane i udzielone odpowiedzi	74
3.2.5	Strategia spółki Nord Stream dotycząca współpracy z interesariuszami	89

3 Ramy prawne i konsultacje publiczne

3.1 Ramy prawne

Środowisko Morza Bałtyckiego jest objęte regulacją kilku aktów prawa międzynarodowego i krajowego. Akty te mają istotne znaczenie w kontekście oceny oddziaływania gazociągu Nord Stream na środowisko. Poniżej przedstawiono przegląd najważniejszych implikacji prawnych. W celu uniknięcia powtórzeń, w niniejszym rozdziale zawarto odniesienia do innych rozdziałów Raportu, w których czytelnik uzyska bardziej szczegółowe informacje.

3.1.1 Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza

Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) reguluje kwestie wykorzystania i eksploatacji oceanów. UNCLOS zobowiązuje także wszystkie państwa nadmorskie do ochrony środowiska morskiego (UNCLOS, art. 192, część XII, Ochrona i zachowanie środowiska morskiego). W skrócie, konwencja daje inwestorowi prawo do ułożenia rurociągu, jednak czynności z tym związane muszą być prowadzone (między innymi) z należyтым poszanowaniem środowiska.

W odniesieniu do układania podmorskich kabli i rurociągów na szelfie kontynentalnym art. 79 UNCLOS stanowi, co następuje:

1. *„Wszystkie państwa mają prawo do układania na szelfie kontynentalnym podmorskich kabli i rurociągów, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.*
2. *Z zastrzeżeniem prawa państwa nadbrzeżnego do stosowania racjonalnych środków w celu badania szelfu kontynentalnego, eksploatacji jego zasobów naturalnych oraz zapobiegania, zmniejszania i kontrolowania zanieczyszczenia powodowanego przez rurociągi, państwo to nie może utrudniać układania lub konserwowania takich kabli lub rurociągów.*
3. *Wytyczenie trasy dla układania takich rurociągów na szelfie kontynentalnym wymaga zgody państwa nadbrzeżnego.*
4. *[...]*”

Planowane jest ułożenie rurociągu na wodach (tj. wodach terytorialnych i/lub w wyłącznej strefie ekonomicznej (WSE) w zależności od przypadku) rosyjskich, fińskich, szwedzkich, duńskich i niemieckich. Zgodnie z UNCLOS państwa te mają suwerenne prawo i obowiązek udzielenia zgody na budowę rurociągu Nord Stream przy należyтым poszanowaniu środowiska.

Finlandia, Szwecja, Dania, Niemcy i Rosja są stronami UNCLOS i wdrożyły niezbędne przepisy dotyczące morza terytorialnego, szelfu kontynentalnego i WSE.

3.1.2 Konwencja Narodów Zjednoczonych o ocenach oddziaływania na środowisko (OOS) w kontekście transgranicznym – Konwencja z Espoo⁽¹⁾

Konwencja Narodów Zjednoczonych o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencja z Espoo) określa obowiązek dokonania przez strony oceny oddziaływania gazociągu Nord Stream na wczesnym etapie planowania. Nakłada ona również na państwa ogólny obowiązek wzajemnego informowania się i konsultowania w sprawie projektów realizowanych na ich terytorium, które mogą być przyczyną istotnych negatywnych transgranicznych oddziaływań na środowisko.

Podczas spotkania w dniu 19 kwietnia 2006 r. właściwe organy Niemiec, Danii, Szwecji, Finlandii i Rosji jednomyślnie uznały, że Projekt Nord Stream objęty jest zakresem postanowień art. 3 Konwencji z Espoo. Sam charakter Projektu Nord Stream, podmorskiego systemu przesyłowego gazu ziemnego o długości 1220 km, będzie powodować wystąpienie transgranicznych oddziaływań na środowisko w krajach, w których rurociąg będzie budowany. Transgraniczne oddziaływania na środowisko mogą także wystąpić w krajach trzecich.

Konwencja z Espoo została włączona do dyrektywy OOS 85/337/EWG z późniejszymi zmianami, która z kolei została wdrożona do krajowych przepisów państw członkowskich UE.

Federacja Rosyjska podpisała Konwencję, ale nie dokonała jeszcze jej ratyfikacji. Jednakże w odniesieniu do Projektu Nord Stream, Rosja występuje jako strona pochodzenia w zakresie, w jakim uznaje to za możliwe zgodnie z przepisami krajowymi. Dlatego, do celów tego Raportu Espoo termin „Strony pochodzenia” (SP), który został tutaj użyty, powinien obejmować Federację Rosyjską.

Tabela 3.1 przedstawia jak strony zainteresowane zostały sklasyfikowane.

3.1.3 Konwencja Helsińska

Kolejnym ważnym aktem międzynarodowym jest Konwencja Helsińska o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego.

Konwencja w szczególności skupia się na zanieczyszczeniach Morza Bałtyckiego pochodzących z różnych źródeł i wprowadzonych przez człowieka. Konwencja zobowiązuje

(1) Szczegółowe informacje na temat Konwencji z Espoo, Stron pochodzenia i Stron narażonych można znaleźć w **Rozdziale 1, 1.2, 1.3** – Wprowadzenie i wskazówki dla czytelników oraz w **Rozdziale 11, 11.1** – Oddziaływania transgraniczne.

strony do *podjęcia wszelkich środków mających na celu zapobieżenie i eliminację zanieczyszczenia* (art. 3 ust. 1.), jeśli ich źródłem będzie rurociąg.

Przedmiotem szczególnego zainteresowania będzie porzucona amunicja konwencjonalna i chemiczna, która znajduje się na całym obszarze Morza Bałtyckiego.

Wszystkie kraje nadbałtyckie są Stronami Konwencji.

3.1.4 Dyrektywa UE w sprawie oceny oddziaływań na środowisko

Dyrektywa Rady 85/337 z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko oraz dyrektywa Rady 97/11 z dnia 3 marca 1997 r. zmieniająca dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre publiczne i prywatne przedsięwzięcia na środowisko.

Podobnie jak Konwencja z Espoo, dyrektywa UE również nakłada na inwestora obowiązek dokonania oceny oddziaływania gazociągu Nord Stream na środowisko.

Artykuł 2. Państwa Członkowskie przyjmują wszystkie niezbędne środki, aby zapewnić, że przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, między innymi z powodu ich charakteru, rozmiarów lub lokalizacji, podlegają ocenie w odniesieniu do ich wpływu na środowisko przed udzieleniem zezwolenia. Przedsięwzięcia te są określone w art. 4.

Artykuł 4. Z zastrzeżeniem art. 2 ust. 3 przedsięwzięcia zaliczone do kategorii wymienionych w załączniku I podlegają ocenie zgodnie z art. 5-10.

Załącznik I, art. 16. Rurociągi do transportu gazu, ropy i chemikaliów o średnicy powyżej 800 mm i długości powyżej 40 km.

Dyrektywa nakłada również na państwa członkowskie obowiązek przeprowadzenia konsultacji publicznych z udziałem obywateli i właściwych organów danego kraju, a w przypadku gdy może dojść do znaczącego wpływu na środowisko innego państwa, zwrócenia się do niego z zapytaniem, czy zamierza wziąć udział w procedurze oceny oddziaływania Projektu na środowisko.

3.1.5 Natura 2000

Natura 2000 to sieć ochrony przyrody, ustanowiona na mocy dyrektywy siedliskowej z 1992 r dla wszystkich krajów UE. Celem tej sieci jest zapewnienie długoterminowego przetrwania najcenniejszych i najbardziej zagrożonych gatunków i siedlisk Europy. Obejmuje ona obszary specjalnej ochrony siedlisk (SAC), wyznaczone przez państwa członkowskie na podstawie

Dyrektywy Siedliskowej, a także obszary specjalnej ochrony ptaków (SPA), wyznaczone na podstawie Dyrektywy Ptasiej z 1997 r.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

Artykuł 3 ust. 1. Zostanie stworzona spójna europejska sieć ekologiczna specjalnych obszarów ochrony, pod nazwą Natura 2000. Ta sieć, złożona z terenów, na których znajdują się typy siedlisk przyrodniczych wymienione w Załączniku I i siedliska gatunków wymienione w Załączniku II, umożliwi zachowanie tych typów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu lub, w stosownych przypadkach, ich odtworzenie.

Sieć Natura 2000 obejmie specjalne obszary ochrony sklasyfikowane przez Państwa Członkowskie zgodnie z dyrektywą 79/409/EWG. (Dyrektywa Ptasia).

Artykuł 3 ust. 2 Każde Państwo Członkowskie bierze udział w tworzeniu Natury 2000 proporcjonalnie do występowania na jego terytorium typów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, o których mowa w ust. 1. W tym celu każde Państwo Członkowskie wyznacza, zgodnie z art. 4, tereny stanowiące specjalne obszary ochrony przy uwzględnieniu celów określonych w ust. 1.

Wszystkie nadbałtyckie państwa członkowskie wyznaczyły takie specjalne obszary ochrony zarówno na lądzie, jak i na morzu. Obszary te wymagają szczególnego uwzględnienia podczas oceny oddziaływania rurociągu Nord Stream na środowisko.

3.1.6 Krajowe procedury wydawania pozwoleń w pięciu krajach pochodzenia – przegląd

Spółka Nord Stream ma obowiązek złożyć różne wnioski krajowe w celu uzyskania pozwolenia na budowę i eksploatację gazociągu. W związku z tym, że planowane jest ułożenie rurociągu na wodach (tj. wodach terytorialnych i/lub w wyłącznej strefie ekonomicznej (WSE)) rosyjskich, fińskich, szwedzkich, duńskich i niemieckich, spółka Nord Stream przedłożyła odpowiednią dokumentację w związku z procedurą udzielania takich pozwoleń w każdym ze wspomnianych krajów. W tabeli poniżej znajduje się krótkie zestawienie przepisów związanych z procedurą wydawania pozwoleń w każdym z zainteresowanych krajów:

Państwo	Przepisy dotyczące WSE i wód terytorialnych
Rosja	<i>Ustawy federalne o</i> Morskich wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym i najbliższej strefie Federacji Rosyjskiej Szelfie kontynentalnym Federacji Rosyjskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej Federacji Rosyjskiej Wiedzy specjalistycznej w zakresie ochrony środowiska <i>Rozporządzenie rządu Federacji Rosyjskiej o</i> Zatwierdzaniu kolejności układania podmorskich kabli i rurociągów na morskich wodach wewnętrznych oraz na morzu terytorialnym Federacji Rosyjskiej
Finlandia	OOŚ zgodnie z: Fińską ustawą o OOŚ (468/1994) <i>Rządowe zatwierdzenie działań oraz wyznaczonej trasy rurociągu (prawo do eksploatacji) zgodnie z:</i> Fińską ustawą o WSE (ustawa nr 1058/2004) <i>Pozwolenie na budowę zgodnie z:</i> Ustawą o wodzie (ustawa nr 264/1961) <i>Pozwolenie na usuwanie niewybuchów zgodnie z:</i> Ustawą o wodzie (ustawa nr 264/1961)
Szwecja	<i>Pozwolenie na budowę rurociągu:</i> Ustawa o szelfie kontynentalnym (ustawa nr 1966:314) Ustawa o szelfie kontynentalnym nie zawiera wyraźnego wymogu Opracowania OOŚ w kontekście budowy rurociągu. Mimo tego spółka Nord Stream złożyła badanie środowiskowe (Environmental Study)
Dania	<i>Pozwolenie na budowę i eksploatację rurociągu zgodnie z:</i> Ustawą o szelfie kontynentalnym (1101:2005), jak określono w zarządzeniu administracyjnym (361:2006) w sprawie instalacji rurociągu na duńskim szelfie kontynentalnym w celu transportu węglowodorów oraz zarządzenie administracyjne (2000:884) o Ocenie Oddziaływania na środowisko (OOŚ) projektów usuwania węglowodorów oraz dla instalacji do tranzytu rurociągami na duńskich wodach terytorialnych i na duńskim szelfie kontynentalnym. <i>Raport OOŚ jest integralną częścią procedury udzielania pozwoleń.</i>
Niemcy	<i>Procedura zatwierdzania planu</i> dotycząca budowy rurociągu na wodach terytorialnych i w miejscu wyjścia na ląd: Ustawa energetyczna (EnWG) <i>Dwa pozwolenia</i> na budowę w WSE: Federalna ustawa o górnictwie (BBergG) <i>Raport OOŚ jest integralną częścią procedury udzielania pozwoleń.</i>

Poziom krajowy: Porozumienia dwustronne

Dwustronne porozumienia dotyczące opracowania raportu OOŚ dla projektów wiążących się z transgranicznymi oddziaływaniami. Porozumienia takie mogą zawierać dodatkowe wymagania, którymi objęte są państwa będące jego stronami.

Finlandia–Estonia	Obowiązuje porozumienie w sprawie OOŚ z dnia 21 lutego 2002 r.
Niemcy–Polska	Obowiązuje porozumienie w sprawie OOŚ z dnia 11 kwietnia 2006 r.

3.2 Konsultacje publiczne

3.2.1 Wstęp

Niniejszy rozdział zawiera opis konsultacji publicznych dotyczących Projektu Nord Stream oraz przegląd wyników dotychczasowej współpracy z zainteresowanymi stronami. Przedstawia także podejście do przyszłych zobowiązań wobec stron trzecich wynikających z Projektu.

Spółka Nord Stream stosuje rozbudowaną i przejrzystą strategię informowania, wykorzystując różne kanały komunikacji, w celu rozpowszechniania informacji dotyczących Projektu. Celem spółki Nord Stream jest prowadzenie regularnego i autentycznego dialogu z zainteresowanymi stronami. Witryna internetowa spółki Nord Stream jest na bieżąco aktualizowaną platformą informacji o Projekcie dostępną dla wszystkich zainteresowanych stron. Dodatkowe środki przekazywania informacji na temat Projektu obejmują regularnie publikowane biuletyny informacyjne, informacje prasowe, interaktywne prezentacje multimedialne oraz zamontowaną na samochodzie ciężarowym wystawę, odwiedzającą obecnie i w przyszłości główne miasta w pobliżu wybrzeża Morza Bałtyckiego. Dodatkowe możliwości poprawy dialogu między opinią publiczną a spółką Nord Stream stwarza inicjowanie i uczestnictwo w spotkaniach udziałowców oraz w wydarzeniach medialnych.

Konwencja Espoo definiuje kraj, w którym odbywa się proponowana działalność będąca głównym tematem konsultacji, jako „stronę pochodzenia”, zaś kraje, na które działalność ta oddziałuje — jako „strony narażone”. Niniejszy Projekt będzie przechodzić przez wyłączne strefy ekonomiczne i/lub wody terytorialne Rosji, Finlandii, Szwecji, Danii i Niemiec, każdy z tych krajów jest więc krajem pochodzenia. Rosja, Finlandia, Szwecja, Dania i Niemcy, a także inne kraje przybrzeżne Morza Bałtyckiego, tj. Estonia, Łotwa, Litwa i Polska, są krajami narażonymi i jako takie będą podlegać wpływom działalności związanej z Projektem oraz zdarzeń zainicjowanych przez jeden lub więcej krajów, przez których terytorium przebiegać będzie trasa rurociągów. Estonia, Łotwa, Litwa i Polska, będące stronami narażonymi, ale niebędące tronami

pochodzenia, są określane w Raporcie Espoo jako „strony wyłącznie narażone”, co służy odróżnieniu ich od grupy krajów będących stronami pochodzenia.

Tabela 3.1 Określenia krajów w odniesieniu do Konwencji Espoo

Określenie stosowane w tym raporcie	Kraje, których dane określenie dotyczy
Strona pochodzenia (SP)	Rosja ⁽¹⁾ , Finlandia, Szwecja, Dania, Niemcy
Strona narażona (SN)	Estonia, Łotwa, Litwa, Polska, Rosja, Finlandia, Szwecja, Dania i Niemcy
Strona wyłącznie narażona (SWN)	Estonia, Łotwa, Litwa i Polska

Finlandia, Szwecja, Dania i Niemcy mają w odniesieniu do Konwencji równy status. Rosja podpisała Konwencję, ale nie ratyfikowała jej. Uczestniczy jednak w procesie konsultacji Espoo dotyczących Projektu Nord Stream jako strona pochodzenia w zakresie możliwym zgodnie z obowiązującym w Rosji prawem.

3.2.2 Rozpoczęcie procesu

Procedura powiadamiania dotycząca Projektu Nord Stream, określona w konwencji z Espoo oficjalnie rozpoczęła się w chwili przekazania powiadomienia o Projekcie, w listopadzie 2006 roku. Zgodnie z Konwencją, spółka Nord Stream AG udostępniła wówczas Dokument Informacyjny Projektu (DIP): „Offshore Pipeline through the Baltic Sea (November 2006)” (Rurociąg podmorski przez Morze Bałtyckie — listopad 2006), dotyczący planowanego rurociągu, właściwym organom krajowym Finlandii, Szwecji, Danii, Niemiec i Rosji.

Procedura powiadomienia określona w konwencji z Espoo została przeprowadzona w okresie od listopada 2006 do lutego 2007. Rozpoczęła się ona w chwili jednoczesnego przesłania listów powiadamiających o Projekcie przez strony pochodzenia do wszystkich narażonych stron. Do listów dołączono DIP. Strony narażone przesłały powiadomienie odpowiednim organom i przeprowadziły konsultacje publiczne, zgodnie z krajowymi przepisami i procedurami.

W procesie identyfikacji najlepszych tras rurociągu zbadano kilka dodatkowych wariantów trasy. Spółka Nord Stream postanowiła zmienić przebieg pierwotnej trasy w kilku miejscach i przygotowała dwa dokumenty z informacjami o trasie: „Status of the Nord Stream pipeline route in the Baltic Sea (October 2007)” (Status rurociągu Nord Stream na Morzu Bałtyckim — październik 2007) oraz „Status of the Nord Stream Route in Denmark and Germany (October 2008)” (Status rurociągu Nord Stream w Danii i w Niemczech — październik 2008).

(1) Chociaż Federacja Rosyjska nie jest jeszcze stroną Konwencji Espoo, Rosja występuje jako strona pochodzenia w zakresie, w jakim uznaje to za możliwe zgodnie z przepisami krajowymi.

Te dodatkowe informacje opublikowano odpowiednio w listopadzie 2007 i 2008 roku, w sposób identyczny jak powiadomienie o Projekcie. Na podstawie tych dokumentów zainteresowane strony w odpowiednich krajów przygotowali odpowiednie dokumenty i przekazali do Nord Stream dodatkowe uwagi. Spółka Nord Stream uwzględniła te uwagi zainteresowanych stron i opracowała trasę rurociągu Nord Stream oraz warianty opisane w niniejszym raporcie. Dokumenty informacyjne zapoczątkowały kolejne fazy procesu konsultacji międzynarodowych związanych z Projektem, omówione poniżej.

W okresie od 19 kwietnia 2006 roku do chwili obecnej, odbyło się 16 spotkań z udziałem stron pochodzenia oraz stron wyłącznie narażonych (Estonii, Łotwy, Litwy i Polski). Wyznaczeni przedstawiciele krajów oraz inwestor odbywają regularnie spotkania w celu uzgodnienia procedury oceny procesu przygotowywania Raportu Espoo w kontekście transgranicznym, a także omówienia i uzgodnienia kolejnych działań. Strony pochodzenia zorganizowały dodatkowo dwa spotkania z ekspertami, służące przedyskutowaniu wspólnych standardów OOS.

Tabela 3.2 Kalendarz konsultacji – Spotkania państw nadbałtyckich w ramach konwencji z Espoo w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOS) w kontekście transgranicznym

Spotkania konsultacyjne, wstępne i eksperckie		
Data i miejsce	Rodzaj spotkania	Uczestnicy
19 kwietnia 2006; Hamburg, Niemcy	Spotkanie wstępne	Właściwe organy stron pochodzenia
20 kwietnia 2006; Hamburg, Niemcy	Spotkanie wstępne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
09 maja 2006; Hamburg, Niemcy	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia
28-29 sierpnia 2006; Sankt Petersburg, Rosja	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia
17 października 2006; Hamburg, Niemcy	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia
07 listopada 2006; Kopenhaga, Dania	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
06 lutego 2007; Helsinki, Finlandia	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
20–21 marca 2007; Sztokholm, Szwecja	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia
7–8 czerwca 2007; Hamburg, Niemcy	Spotkanie eksperckie dotyczące wspólnych standardów i metod OOS	Eksperti wyznaczeni przez strony narażone
21-22 sierpnia 2007; Berlin, Niemcy	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
8–9 października 2007; Bornholm, Dania	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
6–7 lutego 2008; Hamburg, Niemcy	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
29–30 maja 2008; Moskwa, Rosja	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
16-17 września 2008; Hamburg, Niemcy	Spotkanie eksperckie dotyczące wyników badań środowiskowych i oceny oddziaływania na środowisko	Eksperti wyznaczeni przez strony narażone
17-18 września 2008; Hamburg, Niemcy	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
15–16 grudnia 2008; Zurych, Szwajcaria	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych

Spotkania konsultacyjne, wstępne i eksperckie		
Data i miejsce	Rodzaj spotkania	Uczestnicy
23 stycznia 2008; Berlin, Niemcy	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia
13 luty 2009; Kopenhaga, Dania	Spotkanie konsultacyjne	Właściwe organy stron pochodzenia oraz stron narażonych
14 listopada 2006; Helsinki, Finlandia	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
29 listopada 2006; Sztokholm, Szwecja	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
30 listopada 2006; Visby, Szwecja	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
11 grudnia 2006; Helsinki, Finlandia	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
12 grudnia 2006; Hanko, Finlandia	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
13 grudnia 2006; Kotka, Finlandia	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
14 grudnia 2006; Turku, Finlandia	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
18 grudzień 2006 Tallin, Estonia	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
11 stycznia 2007; Bornholm, Dania	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa

Spotkania konsultacyjne, wstępne i eksperckie		
Data i miejsce	Rodzaj spotkania	Uczestnicy
22 stycznia 2007; Visby, Szwecja	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
30 stycznia 2007; Stralsund, Niemcy	Spotkanie przygotowujące	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa
23 listopada 2007; Wyborg, Rosja	Konsultacje społeczne	Właściwe organy Przedstawiciele rządu Organizacje pozarządowe Społeczności / ogół społeczeństwa

Tabela 3.3 Konsultacje publiczne – strony pochodzenia

Kraj	Konsultacje publiczne na podstawie powiadomienia
Dania	DIP podano do wiadomości publicznej i zamieszczono w witrynie internetowej Duńskiego Urzędu Energetycznego. Obywatele mieli możliwość zgłaszania uwag do 26 stycznia 2007 roku. W tym samym okresie dokument udostępniono w bibliotekach w Kopenhadze i Rønne (Bornholm) oraz w miastach Esbjerg, Odense, Ålborg i Århus. Konsultacje społeczne odbyły się 11 stycznia 2007 roku na Bornholmie, z udziałem spółki Nord Stream AG.
Finlandia	Informacje na temat konsultacji społecznych w sprawie programu oceny zostały zamieszczone, zgodnie z fińską ustawą i rozporządzeniem w sprawie OOS, w krajowej prasie: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Turun Sanomat, Åbo Underrättelser i Kymen Sanomat. Program oceny podano do wiadomości publicznej i udostępniono dla ogółu społeczeństwa w okresie od 27 listopada 2006 do 26 stycznia 2007r. w gminach przybrzeżnych w Zatoce Fińskiej, w gminach w południowej części Morza Archipelagowego. Program był dostępny również w wersji internetowej. Projekt przedstawiono podczas spotkań w dniach 11–14 grudnia 2006 roku w Helsinkach, Hanko, Kotce i Turku. Ponadto, w Helsinkach odbyła się odrębna prezentacja dla przedstawicieli organów władzy.

Kraj	Konsultacje publiczne na podstawie powiadomienia
Niemcy	Wnioski przekazane w ramach procedury określonej w ustawie o gospodarce energetycznej (EnWG) oraz w federalnej ustawie o górnictwie (BBergG), w tym także dokument określający zakres Projektu, były dostępne dla ogółu społeczeństwa w okresie od 27 listopada 2006 do 12 stycznia 2007 r. Wspomniane dokumenty zostały także przesłane odpowiednim organom i organizacjom pozarządowym (m.in. WWF, NABU i BUND w kraju związkowym Meklemburgia-Pomorze Zachodnie). Adresaci dokumentu oraz obywatele niemieccy mieli możliwość zgłaszania uwag dotyczących niezbędnych badań w ramach OOŚ. 30 stycznia 2007 roku w Stralsundzie odbyło się publiczne spotkanie przygotowujące, którego celem było omówienie uwag przesłanych przez agencje publiczne i obywateli. 13 kwietnia 2007 roku właściwe organy oficjalnie zdefiniowały zakres analiz (ramy badań) dla raportu OOŚ. Informacje dotyczące niemieckiej procedury wydawania pozwoleń są dostępne w witrynie internetowej BSH pod adresem: http://www.bsh.de/de/Meeresnutzung/Wirtschaft/Rohrleitungen/Nord_Stream_Gas_Pipeline/Genehmigungsverfahren_in_Deutschland.jsp.
Szwecja	DIP podano do wiadomości publicznej i udostępniono w witrynie Szwedzkiej Agencji Ochrony Środowiska. Obywatele mieli możliwość zgłaszania uwag do 16 lutego 2007 roku. W dniach 29–30 listopada 2006 roku w Sztokholmie i Visby (Gotlandia) zorganizowano narodowe konsultacje z udziałem Nord Stream AG. Spółka prowadziła jednocześnie konsultacje na szczeblu krajowym, zgodnie ze Szwedzkim Kodeksem Ochrony Środowiska.

Kraj	Konsultacje publiczne na podstawie powiadomienia
Rosja	Projekt przedstawiono na spotkaniach z przedstawicielami mediów, organizacji publicznych oraz ekspertów z regionu północno-zachodniego, w Sankt Petersburgu - w czerwcu 2007 roku oraz w Rydze - w maju 2008 roku. Oba spotkania zorganizował rosyjski Regionalny Ośrodek Ochrony Środowiska, który jest upoważniony do podejmowania działań związanych z angażowaniem społeczeństwa w OOŚ. W listopadzie 2007 roku w Wyborgu odbyły się konsultacje społeczne, dotyczące wstępnej OOŚ oraz programu oceny. Zgonie z rosyjskimi przepisami w sprawie OOŚ, informacje na temat publicznych przesłuchań zostały opublikowane z miesięcznym wyprzedzeniem, w następujących gazetach federalnych, regionalnych i lokalnych: Rossijskaja gazieta (federalna), Wiesti (regionalna — obwód leningradzki), Sankt-Pietierburgskije wiadomości (regionalna — Sankt Petersburg), Wyborg (lokalna). Program oceny oraz wstępna OOŚ były dostępne dla opinii publicznej w okresie od 23 października 2007 do 23 grudnia 2007 w bibliotece publicznej w Wyborgu, w urzędzie miasta Wyborg oraz w Internecie. Kopie tych dokumentów przesłano licznym organizacjom publicznym i ekspertom z regionu północno-zachodniego.

Tabela 3.4 Konsultacje publiczne – Strony wyłącznie narażone

Kraj	Konsultacje publiczne na podstawie powiadomienia
Polska	O planowanej działalności poinformowano opinię publiczną oraz odpowiednie organy. Zapewniono także możliwość zapoznania się z DIP. Ponadto, przeprowadzono konsultacje z organami województw nadbałtyckich: warmińsko-mazurskiego, pomorskiego i zachodniopomorskiego.
Litwa	Informacje o Projekcie ukazały się w krajowej prasie, a DIP opublikowano w witrynie internetowej ministerstwa. Dokument ten przesłano również do odpowiednich instytucji i organów.
Łotwa	Informacje na temat proponowanego Projektu przekazano mediom. Zostały one również udostępnione odpowiednim organom władzy publicznej, instytucjom naukowym, organizacjom pozarządowym oraz opinii publicznej. DIP był dostępny w witrynach internetowych łotewskiego Ministerstwa Środowiska oraz Państwowej Agencji Ochrony Środowiska przez okres około dwóch miesięcy, do 16 lutego 2007 roku.
Estonia	Ministerstwo Środowiska przeprowadziło konsultacje z organami władzy. DIP opublikowano w krajowej prasie i przekazano krajowym organom władzy oraz organizacjom pozarządowym w trakcie miesięcznego okresu konsultacji. W dniu 18 grudnia 2006 roku w Tallinie odbyły się konsultacje społeczne z udziałem Nord Stream AG.

Spółka Nord Stream prowadzi także ciągły, nieoficjalny dialog z szeregiem interesariuszy takich jak organizacje pozarządowe oraz potencjalnie narażone społeczności.

3.2.3 Przedstawienie Raportu Espoo

Po zakończeniu etapu powiadamiania oraz na podstawie ustaleń dokonanych podczas wspólnych spotkań spółka Nord Stream przygotowała „Raport Espoo” dla Projektu Nord Stream. Raport ten przedstawia omówienie całego Projektu w kontekście transgranicznym i zawiera podsumowanie zawartości wszystkich związanych z Projektem krajowych OOS. Stanowi on podstawę konsultacji publicznych.

3.2.4 Kwestie zgłoszone przez strony zainteresowane i udzielone odpowiedzi

Do tej pory spółka Nord Stream otrzymała ponad 200 uwag. Ok. 80% z nich pochodziło od organów władzy (60% od organów szczebla państwowego, 20% od organów szczebla regionalnego lub gminnego). Pozostałe 20% uwag zgłosiły organizacje pozarządowe i inne grupy interesariuszy, w tym agencje ochrony środowiska oraz instytucje badawcze. Uwagi

przekazane przez osoby prywatne lub organizacje z sektora prywatnego stanowiły mniej niż 1% otrzymanych uwag.

Niniejsza część raportu wymaganego na mocy konwencji z Espoo przedstawia kluczowe obszary, których dotyczyły uwagi interesariuszy i podsumowuje zgłoszone kwestie. **Tabela 3.5** zawiera zestawienie zgłoszonych kwestii i odpowiedzi udzielonych przez spółkę Nord Stream. Generalnie, kluczowe kwestie zostały zgłoszone przez wszystkie kategorie interesariuszy, a spółka Nord Stream podjęła wszelkie starania, aby w miarę możliwości uwzględnić je na etapie opracowywania i planowania Projektu.

Tabela 3.5 Przykładowe kwestie zgłoszone przez interesariuszy i udzielone odpowiedzi

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
Oddziaływanie Projektu	Ramy czasowe i etapy: Oddziaływanie na środowisko należy rozważyć we wszystkich etapach Projektu oraz w podziale na regiony geograficzne Projektu.	W ramach oceny oddziaływania przeprowadzonej przez Nord Stream dokonano analizy oddziaływania Projektu na każdym etapie jego realizacji oraz zbadano jego wpływ na poziomie podregionów ekologicznych. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Konieczność uwzględnienia specyficznych warunków środowiskowych Morza Bałtyckiego	Specjalne warunki środowiskowe: Należy uwzględnić specjalne warunki środowiskowe oraz wrażliwość środowiska morskiego Bałtyku. Do kluczowych czynników należą: - Istniejące duże natężenie ruchu statków - Utrata biotopów - Zbyt duża ilość składników pokarmowych / eutrofizacja - Wody słonawe - płyeczny i głębie - Wysoki poziom zanieczyszczenia oraz obecny stopień wrażliwości ekologicznej - Mniejsza liczebność populacji organizmów morskich	W ocenie oddziaływania na środowisko przeprowadzonej przez Nord Stream skupiono się na badaniu i modelowaniu warunków charakterystycznych dla Morza Bałtyckiego oraz uwzględniono konkretne kwestie zgłoszone przez interesariuszy. Przy przygotowywaniu oceny skorzystano z licznych badań Morza Bałtyckiego, a także z wyników badań przeprowadzonych specjalnie na zlecenie Nord Stream. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
Kluczowe kategorie oddziaływania do uwzględnienia	Należy uwzględnić wpływ na konkretne cechy środowiska Bałtyku: Należy uwzględnić następujące rodzaje oddziaływania: - Oddziaływanie na dno morskie (w tym prace pogłębiarskie, w trakcie, których mogą zostać wydobyte złoża zawierające amunicję i gazy trujące), wody otwarte oraz jakość wody - Oddziaływanie na zależności troficzne, pestycydy i substancje pochłaniające tlen - Oddziaływanie na warunki naturalne - Oddziaływanie na obszary chronione - Oddziaływanie na ruch statków - Oddziaływanie związane z poważnym uszkodzeniem rurociągu - Oddziaływanie związane z prądami morskimi i wpływ, jaki mogą mieć na nie rurociągi - Oddziaływanie na ekosystem Bałtyku (w tym florę i faunę morską i lądową, z uwzględnieniem wrażliwych biotypów) - Oddziaływanie na amunicję konwencjonalną i chemiczną	Każde z tych zagadnień zostało wzięte pod uwagę w odniesieniu do Projektu. Ostrożna ocena oddziaływania została poparta przez modelowanie i wiedzę ekspertów. Wyniki zostały uwzględnione w raporcie wymaganym na mocy konwencji z Espoo i przedstawione na szczeblu eko-subregionalnym w sposób bardziej szczegółowy. <u>Najważniejsze źródło danych w raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania
	Przy uwzględnieniu szeregu konkretnych obaw związanych z oddziaływaniem na środowisko spółka Nord Stream powinna zmienić trasę rurociągu tak, aby zminimalizować to oddziaływanie.	Podczas analizy wariantów trasy przeprowadzonej przez spółkę Nord Stream wykorzystano szereg środowiskowych, społeczno-gospodarczych i technicznych kryteriów oceny. Miały one posłużyć do opracowania i szczegółowego zaprojektowania trasy rurociągu Nord Stream. <u>Najważniejsze źródło danych w raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy
Oddziaływania transgraniczne	Należy wyraźnie wskazać potencjalne skutki transgraniczne, takie jak dyspersja osadów, wypadki, zaburzenia fizyczne i hałas. Na liście oddziaływań transgranicznych muszą znaleźć się następujące elementy: - Organizmy denne - Rybołówstwo - Należy uwzględnić zagrożenie dla	Ocena dokonana w ramach raportu wymaganego na mocy konwencji Espoo opiera się na konkretnych danych modelowych oraz pochodzących z bazy regionalnej, które umożliwiły szczegółową analizę potencjalnego oddziaływania transgranicznego Projektu.

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
	populacji ssaków.	Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo: Rozdział 11: Oddziaływania transgraniczne
Względy społeczno-gospodarcze	Zagadnienia, które należy uwzględnić: - oddziaływanie na żeglugę - oddziaływanie na warunki życia ludzi i ich bezpieczeństwo - oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe (wskutek interwencji w dno morskie) - oddziaływanie na turystykę i użytek rekreacyjny - oddziaływanie na wykorzystanie zasobów naturalnych	W ramach Projektu zgromadzono szczegółowe informacje na temat receptorów społeczno-gospodarczych, które mogą podlegać wpływowi działań związanych z Projektem. Uwzględniono oczekiwany rozwój żeglugi i eksploatację zasobów naturalnych. Ocena oddziaływania na środowisko zawiera specjalną część poświęconą potencjalnym oddziaływaniom społeczno-gospodarczym. Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo: Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Obszary Natura 2000	- Obszary Natura 2000 należy chronić zarówno przed zagrożeniami występującymi w ich obrębie, jak i w obszarach sąsiadujących z nimi - Należy ocenić oddziaływanie na istniejące obszary Natura 2000 i rozważyć warianty tras biegnących w większej odległości od tych obszarów	Trasę rurociągu Nord Stream zoptymalizowano tak, aby na większości trasy nie przecinała istniejących obszarów Natura 2000, by uniknąć potencjalnego oddziaływania na obszary chronione i chronione przez nie gatunki. Różne warianty trasy zostały ocenione pod kątem minimalizacji oddziaływania Podsumowanie oddziaływania Projektu na obszary Natura 2000, oparte na pracach przeprowadzonych przez zespoły ds. OOS w Danii, Niemczech, Finlandii i Szwecji są częścią Raportu Espoo. Tam, gdzie wymagają tego przepisy krajowe, przedstawiono szczegółową ocenę oddziaływania. Wskazano środki łagodzące oddziaływania służące minimalizacji potencjalnego wpływu Projektu na obszary Natura 2000. Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo: Rozdział 6: Alternatywy

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
		Rozdział 9: Ocena oddziaływania Rozdział 10: Obszary Natura 2000
Łączne oddziaływanie	- Należy uwzględnić pośrednie skutki łącznego oddziaływania skumulowanych efektów - Należy dokonać oceny skumulowanych efektów przyszłych inwestycji w regionie Morza Bałtyckiego	Omówienie łącznego oddziaływania zostało zawarte (w uzasadnionych przypadkach) w raporcie wymaganym na mocy konwencji z Espoo. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6; Alternatywy Rozdział 9; Ocena oddziaływania
Ograniczenie do minimum oddziaływania na ryby i rybołówstwo	Zagadnienia, które należy wziąć pod uwagę: - Należy poddać dokładnej analizie tarliska i miejsca żerowania narybku - Należy przedstawić szczegółowe informacje na temat gatunków podlegających negatywnemu oddziaływaniu, okresu ich wrażliwości oraz wpływu takich czynników na obszary połowowe - Należy rozważyć okres rozrodu i rozwoju narybku - Należy także uwzględnić zasoby ryb jako źródła pokarmu - Należy rozważyć zwłaszcza ryzyko wypadków i uszkodzeń rurociągów związanych z trałowaniem	Podczas opracowywania sytuacji wyjściowej środowiska oraz części dotyczącej oceny oddziaływania wykorzystano szereg informacji, w tym badania, publiczne bazy danych i wiedzę ekspertów.. Za podstawę oceny i opracowania środków zmniejszających oddziaływanie posłużyły aktualne dane dotyczące gatunków ryb, ich siedlisk i wrażliwości oraz wpływu prac prowadzonych w ramach Projektu na ich warunki środowiskowe. W raporcie opisano także interakcje spółki z przedsiębiorstwami z branży rybołówstwa. Projekt trasy rurociągu Nord Stream uwzględnił bezpośrednio wnioski z oceny wariantów tras. W ocenie ryzyka przeprowadzonej dla celów Raportu Espoo oszacowano prawdopodobieństwo wypadków i uszkodzeń trawlerów wskutek obecności rurociągu. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 5: Ocena ryzyka Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Ograniczenie do minimum oddziaływania na bentos	Techniki oraz wymagania dotyczące sporządzania map: - Należy sporządzić szczegółowe mapy istniejących struktur biotypów oraz	Podczas przygotowywania ocen oddziaływania na środowisko ujętych w raporcie wymaganym na mocy konwencji z Espoo, przeprowadzono

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
	potencjalnych zbiorowisk makrofity - Badania z użyciem technik wideo, zaproponowane przez podmiot oceniający, będą wymagać ulepszeń o badania z udziałem nurków - W ramach Projektu należy sporządzić mapę występowania epifauny na podstawie badań sonaru bocznego Wymagane badania dotyczące oddziaływania na bentos: - Prawdopodobieństwo wywołania przez gazociąg zaburzeń siły, kierunku i zasięgu prądów dennych - Możliwość pogorszenia warunków życia zoobentosu dna morskiego przez ingerencje w dno morskie - Eksploatacja rurociągu może oddziaływać na zoobentos wskutek zmian w warunkach fizycznych i biologicznych Wpływ prac budowlanych na bentos: - Ingerencja w dno morskie, wpływająca na gromadzenie się szlamu - Zakwity glonów i zwiększenie ich intensywności wskutek prac pogłębiarskich - Należy omówić metody transportu osadów	obszerne badania dotyczące obecnego rozmieszczenia i statusu zespołów organizmów dennych wzdłuż trasy rurociągu Nord Stream. W ramach kilku badań pobrano próbki, aby zidentyfikować siedliska organizmów dennych, odpowiadając w ten sposób na potrzebę przeprowadzenia szczegółowych badań tego przedmiotu oddziaływania. Wyniki badań zostały naniesione na mapy i włączone do odpowiednich części w rozdziałach dotyczących sytuacji wyjściowej oraz oceny oddziaływania na środowisko. Obawy dotyczące zespołów organizmów dennych zostały uwzględnione w ocenie wariantów trasy. Na podstawie wyników oceny spółka Nord Stream opracowała odpowiednie środki zmniejszające oddziaływanie, obejmujące dostosowanie prac wymagających interwencji w dno morskie. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Oddziaływanie na ssaki morskie	Należy w szczególności rozważyć następujące zagadnienia: - Należy szczegółowo rozważyć i zminimalizować oddziaływanie na ssaki morskie - OOS powinna uwzględniać aktualne i szczegółowe dane dotyczące rozmieszczenia ssaków i powiązanych siedlisk - Należy zbadać możliwe oddziaływanie wskutek naruszenia siedlisk naturalnych (np. emisja hałasu, naruszenie dna morskiego, amunicja, zmętnienie) - Szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię gatunków wrażliwych (np. foki obrączkowanej)	Potencjalne oddziaływanie Projektu na ssaki morskie zostało szczegółowo ocenione. Do określenia potencjalnego oddziaływania różnych etapów Projektu i opracowania odpowiednich środków zmniejszających oddziaływanie wykorzystano najnowsze informacje o rozmieszczeniu ssaków morskich i ich zachowaniu. Spółka wykorzystwała najnowsze dostępne dane i informacje dotyczące Morza Bałtyckiego. Aby dostarczyć dodatkowe dane wejściowe do oceny, korzystano także z wiedzy ekspertów z krajów nadbałtyckich i specjalnie zleconych badań.

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
		Zarówno trasa rurociągu Nord Stream, jak i plan budowy zostały zaprojektowane tak, aby zminimalizować oddziaływanie Projektu na ssaki morskie. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Minimalizacja oddziaływania na ptaki	Szczególne kwestie do rozważenia w ocenie oddziaływania: - Ptaki migrujące, zwłaszcza w związku z możliwymi wypadkami - Konieczność uwzględnienia stref schronienia ptaków w UE - Terytorium badawcze powinno obejmować 3000 m po każdej ze stron terytorium Projektu - Należy rozważyć wpływ układania i eksploatacji rurociągu na obszary zimowania (np. lodówki) - Należy rozważyć wszystkie ważne obszary życia ptaków i ryb określone przez Konwencję Espoo - Rurociąg będzie wchodzić do Morza Bałtyckiego w miejscach, w których znaleźć można łabędzia krzykliwego, rybitwę wielkodziobą i berniklę białolicą - Należy uwzględnić badania dotyczące lodówki i alki - Awifauna, obszary odpoczynku i gatunki ptaków żywiące się organizmami dennymi.	W ramach Projektu przeprowadzono badania nad obecnymi wzorcami rozproszenia i stanem ptactwa wzdłuż trasy rurociągu Nord Stream. W odpowiedzi na drażliwe kwestie zidentyfikowane w badaniach harmonogram budowy ustalono tak, aby zminimalizować oddziaływanie na ptaki. Szczegółowe informacje ujęto w poszczególnych częściach rozdziałów na temat sytuacji początkowej i oceny oddziaływania. Obawy dotyczące potencjalnego wpływu na ptactwo zostały także wzięte pod uwagę w ocenie wariantów trasy. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania
	Szczególne kwestie, które należy wziąć pod uwagę podczas budowy: - Instalacja rurociągu powinna odbywać się w okresach, kiedy nie wystąpią żadne szkodliwe skutki uboczne - Termin prac instalacyjnych należy ustalić tak, aby zminimalizować wpływ na różne	

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
	gatunki ptaków	
	Dalsze wymagania dotyczące badań: - Badanie i rejestrowanie ptaków morskich - Poznanie obszarów gniazdowania, odpoczynku i żywienia ptactwa - Termin budowy.	
Dziedzictwo archeologiczne/kulturowe wzdłuż trasy rurociągu	Szczególne kwestie do rozważenia: - Należy wykonać szczegółowe geofizyczne (akustyczne) mapowanie dna, stanowiące podstawę dla badania i interpretacji morskiego środowiska kulturowego w obszarze - OOS powinna odnosić się do zmian w trasie rurociągu wskutek istnienia wraków statków i osad ludzkich - Rozważenie zagrożeń związanych z dziedzictwem archeologicznym/kulturowym	Spółka zastosowała najnowocześniejsze technologie badawcze do przeskanowania dna morskiego w celu uzyskania szczegółowego obrazu morfologii dna i spoczywających na nim obiektów. Dodatkowo wykorzystano także techniki przedstawiające przekrój geologii obszarów płytkich, aby uzyskać informacje na temat materiałów zawierających żelazo i możliwość analizę wizualną dna morskiego.
	Badania konieczne do przeprowadzenia: - Potencjalne badanie osad z epoki kamiennej przez nurków - Lokalizacja i oznaczenie na mapach wraków statków - Starożytne lasy i pozostałości osad z epoki kamiennej	Wszystkie obiekty związane ze znaleziskami dziedzictwa kulturowego zostały oznaczone na mapach. Znaleziska zostały zidentyfikowane i wskazane na mapie. Trasę rurociągu Nord Stream zoptymalizowano tak, aby unikała znalezisk. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Przekazanie sektorowi rybołówstwa informacji na temat planowanych działań	Metody komunikacji: - Ułatwienie tworzenia sieci komunikacyjnej lub rozpowszechniania informacji na temat prac związanych z rurociągiem i jego napraw; - Dialog z organizacjami i organami związanymi z sektorem rybołówstwa. - Należy przedstawić szczegółowy plan prac instalacyjnych; - Należy powołać stały organ, którego zadaniem byłoby informowanie sektora rybołówstwa o planowanych działaniach.	Spółka nawiązała współpracę z grupami rybaków oraz krajowymi organami ds. rybołówstwa. Jest to trwały proces, który zagwarantuje znikomy wpływ Projektu na działalność w zakresie rybołówstwa. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
Ograniczenie do minimum oddziaływania na turystykę	Szczególne kwestie do rozważenia: - Hałas emitowany przez statki dostawcze i układające, zwiększone ryzyko kolizji statków i niebezpieczeństwo wycieku ropy, cząsteczki osadów, złoża osadów, uwalnianie zanieczyszczeń, składników pokarmowych i substancji utleniających spowodowane przez zakłócenia dna morskiego przez prace na dnie, wpływające na jakość wody przeznaczonej do kąpieli - Wymagane są precyzyjne terminy prowadzenia prób ciśnieniowych rurociągu, aby zapobiec szkodliwemu oddziaływaniu na branżę turystyczną - Niezbędne będzie przeprowadzenie badania publicznych plaż kąpielowych w strefie objętej oddziaływaniem Projektu	W ocenie potencjalnego oddziaływania na turystykę Raport Espoo uwzględnia podniesione kwestie. Wątpliwości poddane zostały modelowaniu i osądowi ekspertów. Rozdział raportu poświęcony ocenie oddziaływania omawia te kwestie i przedstawia sposób, w jaki można zminimalizować potencjalne oddziaływanie Projektu na ten sektor. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Ograniczenie do minimum oddziaływania na działania wojskowe	Potencjalne zakłócenia operacji wojskowych na Bałtyku przez budowę i eksploatację rurociągu.	Możliwość oddziaływania Projektu na operacje wojskowe została uwzględniona podczas projektowania, planowania i wyboru trasy. Szczegółowe omówienie potencjalnych oddziaływań na operacje wojskowe zawiera rozdział raportu poświęcony ocenie oddziaływania. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Ograniczenie do minimum oddziaływania na żeglugę	Szczególne kwestie do rozważenia: - Układanie gazociągu będzie odbywać się częściowo w obszarach ustalonych tras żeglugowych, co będzie wymagało informowania żeglugi o postępach prac i ich wpływach/zakłóceniach odnośnie do żeglugi. - Należy udostępnić opis możliwych uszkodzeń lub zniszczeń statków przez instalację gazociągu podczas budowy, normalnej eksploatacji, prac konserwacyjnych i inspekcji, ewentualnych operacji ochrony i/lub okresów ograniczeń - Statki muszą czasem kotwiczyć awaryjnie; rurociąg w proponowanym obszarze ograniczy możliwości kotwiczenia	Ryzyko dla żeglugi zostało uznane przez spółkę za jeden z krytycznych czynników w ogólnym projekcie inwestycji i wyborze trasy rurociągu Nord Stream. Co więcej, kwestie zgłoszone przez interesariuszy zostały wyraźnie omówione w rozdziałach Raportu Espoo dotyczących oceny ryzyka i oceny oddziaływania. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 5: Ocena ryzyka Rozdział 9: Ocena oddziaływania

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
	awaryjnego Ryzyko stworzone przez: - Zwiększenie ruchu statków na już zatłoczonych trasach w Zatoce Fińskiej. - Ułożenie rurociągu na małych głębokościach zagrażające statkom i rurociągom.	

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
Unikanie oddziaływań społecznych/zdrowotnych	Szczególne kwestie do rozważenia: - Kumulacja oddziaływania metali ciężkich w systemie wodnym i morskim łańcuchu pokarmowym w odniesieniu do spożycia przez ludzi - OOS powinna stale monitorować szacowaną liczbę zgonów związanych z pełnym cyklem życia Projektu i szacowaną wartością finansową każdej utraty życia ludzkiego Kwestie bezpieczeństwa: - Należy opracować szczegółowy plan bezpieczeństwa w celu ochrony mieszkańców i osób odwiedzających regiony przybrzeżne - Należy zwrócić szczególną uwagę na szybki przepływ informacji między różnymi stronami	W ramach Projektu przeprowadzono szczegółowe badania, których celem była ocena, zmniejszenie i eliminacja problemów prowadzących do oddziaływania na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi. Wykonano model rozprzestrzeniania się osadów i oceniono potencjalne oddziaływania, bazując na wielu badaniach i wynikach prób. W razie potrzeby spółka podejmie odpowiednie i właściwe środki zmniejszające oddziaływanie. Kwestie te omówiono w rozdziałach Raportu Espoo dotyczących oceny ryzyka i oceny oddziaływania. Projekt zapewni dobre kanały komunikacji podczas budowy i eksploatacji rurociągów. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 5: Ocena ryzyka Rozdział 9: Ocena oddziaływania Rozdział 12: Zarządzanie ochroną środowiska i program monitorowania
Minimalizacja negatywnego wpływu na klimat	Szczególne kwestie do rozważenia: - Należy zapewnić, że zwiększone zużycie gazu zostanie zrównoważone przez przedsięwzięcia związane z polityką klimatyczną i długoterminowymi zamierzeniami w UE i krajach objętych oddziaływaniem - Należy opisać oddziaływanie Projektu w odniesieniu do zmiany klimatu, uwzględniając kwestię metanu i jego roli w efekcie gazów cieplarnianych - Należy ocenić ryzyko wycieku gazu z rurociągu znajdującego się w obszarach intensywnej żeglugi - Potencjalne oddziaływania środowiskowe spowodowane przez możliwe wypadki podczas fazy eksploatacji wskutek wycieku gazu	Projekt uznaje się za inwestycję o znaczeniu strategicznym dla strategii energetycznej Unii Europejskiej. Kwestia ta została omówiona w Raporcie Espoo pod kątem zmiany klimatu będącej problemem transgranicznym. Dla wpływu potencjalnego wycieku gazu (zdarzenie nieplanowane lub przypadkowe) z rurociągu został przygotowany model i poddany ocenie. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 5: Ocena ryzyka Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania Rozdział 11: Oddziaływania transgraniczne

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
Ingerencje w dno morskie	Szczególne kwestie do rozważenia: - Szczegółowe mapowanie siedlisk wzdłuż proponowanej trasy rurociągu - Mapowanie obszarów anoksji wzdłuż trasy rurociągu i obecnych tam poziomów siarkowodoru - Mapowanie stężeń wskaźników składników pokarmowych na dnie Zatoki Fińskiej - Szczegółowy opis zasięgu i zakresu ich zasypania. - Gromadzenie się szlamu na dnie morza i zmętnienie wody podczas budowy - Podanie wykazu działań w miejscach kotwiczenia wykorzystywanych do prac związanych z ingerencją w dno morskie - Minimalizacja szkodliwego wpływu ingerencji w dno morskie poprzez wybranie najlepszej trasy - Kluczowe znaczenie ma kompleksowe mapowanie dna morskiego	W ramach Projektu przeprowadzono szczegółowe prace nad tymi kwestiami, ponieważ tylko bardzo dokładne informacje na temat dna morskiego i precyzyjne planowanie prac ingerencyjnych zapewnia długoterminowe bezpieczeństwo rurociągów. Aby uzyskać odpowiedź na szczególne kwestie, w uzasadnionych przypadkach przeprowadzono dodatkowe badania i modelowania wzdłuż trasy rurociągu. Wyniki tych analiz oraz optymalizację trasy przedstawiono w Raporcie Espoo. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Unikanie negatywnego oddziaływania na jakość wody	Szczególne kwestie do rozważenia: - Należy przeprowadzić mapowanie badań/profilu dyspersji mułu/toksyn/osadów, używając modelu kalkulacyjnego - Należy określić wpływ rurociągu na poziomy tlenu - Należy udostępnić komentarz na temat krótko- i długoterminowego wpływu na jakość wody - Należy przeprowadzić analizę prądów przydennych, obejmującą potencjalne zmniejszenie napływu słonej wody do Morza Bałtyckiego na tarliska, na faunę przydenną i ptaki zimujące w tych obszarach - Należy rozważyć i określić zasady dotyczące generowania ścieków i odpadów - Należy zapewnić, że określone zostaną oddziaływania we wszystkich fazach Projektu: podczas budowy, rozruchu, eksploatacji i wycofania z eksploatacji - Należy określić oddziaływanie (bezpośrednie i pośrednie) zrzutu wody wykorzystywanej do prób ciśnieniowych	Potencjalne oddziaływanie Projektu na właściwości wody Morza Bałtyckiego zostało szczegółowo przebadane. W procesie modelowania zastosowano model trójwymiarowych przepływów hydrodynamicznych, aby przeanalizować oddziaływanie budowy i eksploatacji rurociągów na warunki hydrodynamiczne i ekologiczne w Morzu Bałtyckim. Potencjalny wpływ na jakość wody we wszystkich fazach Projektu został szczegółowo oceniony na podstawie wyników badań, modelowania i wykorzystania wiedzy ekspertów ds. Morza Bałtyckiego. Spółka Nord Stream dąży do zminimalizowania wszelkich zidentyfikowanych oddziaływań, które mogłyby wywrzeć negatywny wpływ na jakość wody.

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
	Obawy dotyczące prac budowlanych: - Prace instalacyjne mogą przyczynić się do podniesienia wody zawierającej składniki pokarmowe (zwłaszcza fosfor i fosforany) z obszaru pozbawionego tlenu. Należy dokonać oceny oddziaływania. - Istnieje ryzyko wycieku toksyn środowiskowych i substancji chemicznych do wody (np. w związku z pogłębianiem).	<u>Najważniejsze źródło danych w</u> <u>Raporcie Espoo:</u> Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
Unikanie oddziaływania zrzutu wody wykorzystywanej do odbioru wstępnego	Szczególne kwestie do rozważenia: - Potencjalne oddziaływania środowiskowe przeprowadzanych prób ciśnieniowych, w tym związane z nimi zużycie paliwa i skutki zrzutu wody testowej oraz zawartych w niej biocydów i antyoksydantów (np. żywic epoksydowych stopionych (FBE), wodorosiarczanu sodu, odtleniaczy) - Zaproponowano inne miejsca zrzutu wody wykorzystywanej do prób i inne substancje zastępujące materiały toksyczne - Potencjalne oddziaływanie toksyn stosowanych bez zachowania należytej ostrożności i uwagi oraz ich stosowania „prawidłowo” - Przenoszenie toksyn i innych zanieczyszczeń w regionie przez prądy morskie.	W ramach Projektu opracowano technologie, które minimalizują potencjalne oddziaływania podczas procesu odbioru wstępnego. Wszystkie dodatki wykorzystywane w oczyszczaniu wody stosowanej do prób są już obecne w wodzie morskiej i nieszkodliwe dla środowiska morskiego w naturalnych stężeniach. W każdym przypadku gwałtownie rozpadają się w środowisku w drodze hydrolizy, utlenienia, fotorozpadu i biodegradacji. Rozdział Raportu Espoo poświęcony ocenie oddziaływania zawiera ocenę wpływu oraz informacje na temat zastosowanego w Projekcie podejścia do minimalizacji oddziaływania podczas odbioru wstępnego. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Unikanie oddziaływania związanego z wycofaniem z eksploatacji	- Należy rozważyć oddziaływanie z wycofaniem rurociągu z eksploatacji, jego demontażem i usunięciem - Należy ocenić konsekwencje wariantów wycofania rurociągu z eksploatacji	Raport Espoo omawia możliwe podejścia do wycofania gazociągu z eksploatacji, co obejmuje analizę dostępnych opcji i ich oddziaływań. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 9: Ocena oddziaływania
Środki łagodzące	Raport Espoo powinien przedstawiać środki łagodzące skutki wypadków/negatywnych oddziaływań oraz zakres odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem BHP w możliwym zakresie, w tym: - Szczegółowe środki łagodzące i minimalizujące oddziaływania środowiskowe - Szczegółowe plany zarządzania ryzykiem środowiskowym i społecznym - Planowanie reakcji dla sytuacji awaryjnych - Tworzenie strefy wolnej od rybołówstwa wokół miejsca prac budowlanych, aby zapobiec dezorientacji i wypadkom z udziałem statków rybackich	W projektowaniu i rozwoju inwestycji oraz w ocenach przedstawionych w Raporcie Espoo uwzględniono obawy interesariuszy dotyczące środków łagodzących oddziaływania Projektu. W Projekcie wykorzystywane są jak najlepsze dostępne technologie. Rozdziały dotyczące oceny ryzyka, oceny oddziaływania, zarządzania ochroną środowiska i monitorowania go, a także rozdział dotyczący rozwiązań alternatywnych przedstawiają sposób, w jaki spółka uwzględniła kwestię zapobiegania oddziaływania.

Kwestia	Uwagi	Udzielone odpowiedzi
	- Zasoby dotyczące obszarów potencjalnych wypadków, pomagających w reagowaniu na sytuacje awaryjne - Zastosowanie jak najlepszych dostępnych technologii (BAT) do działań związanych z amunicją	<u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 5: Ocena ryzyka Rozdział 6: Alternatywy Rozdział 9: Ocena oddziaływania Rozdział 12: Zarządzanie ochroną środowiska i program monitorowania
Zakres badań dot. podmorskich wariantów trasy	Raport Espoo musi zawierać procesy oceny, porównania i uzasadnienia różnych wariantów tras.	Raport Espoo zawiera rozdział, który opisuje proces wyboru trasy i wariantów trasy oraz wariantów technicznych analizowanych w ramach Projektu. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 6: Alternatywy
Skrzyżowania z liniami kablowymi	Szczególne kwestie do rozważenia: - Lokalizacja i oznaczenie na mapie proponowanych projektów linii kablowych - Określenie procedur bezpieczeństwa - Konieczna jest dobre zrozumienie i szczegółowe objaśnienie warunków skrzyżowań - Nieprawidłowa budowa i/lub eksploatacja rurociągu, a w szczególności działania konserwacyjne, mogą spowodować uszkodzenie linii kablowych w punkcie skrzyżowania i w jego pobliżu oraz w odcinku, w którym kable biegną równolegle do rurociągu	W toku Projektu przeprowadzono badania w celu identyfikacji i udokumentowania położenia kabli w pobliżu trasy rurociągu Nord Stream. Wszystkie linie kablowe zostały jednoznacznie zlokalizowane i oznaczone na mapie. W Projekcie wyjaśniono także kwestię własności linii kablowych i opracowano indywidualne podejścia wykorzystywane do rozwiązywania konkretnych kwestii pojawiających się w różnych fazach Projektu. Raport Espoo uwzględnia kwestie istniejących i przyszłych tras linii kablowych w Morzu Bałtyckim. Informacje te przedstawiono w rozdziałach Raportu dotyczących opisu sytuacji wejściowej i oceny oddziaływania. <u>Najważniejsze źródło danych w Raporcie Espoo:</u> Rozdział 8: Opis sytuacji wyjściowej Rozdział 9: Ocena oddziaływania

3.2.5 Strategia spółki Nord Stream dotycząca współpracy z interesariuszami

Spółka Nord Stream opracowała strategię współpracy z interesariuszami w celu wsparcia swoich działań, podejmowanych w ramach tworzenia długoterminowego procesu konsultacji i współpracy. Takie podejście jest zgodne z międzynarodowymi zasadami najlepszej praktyki, stosowanymi w przypadku dużych projektów infrastrukturalnych. Proces opracowania strategii obejmował dwa uzupełniające się etapy, które opisano poniżej.

Etap 1: Identyfikacja i analiza interesariuszy

W celu opracowania skutecznej strategii konsultacji i współpracy, spółka musiała zidentyfikować interesariuszy i ustalić, jakie są ich priorytety i cele w odniesieniu do Projektu. Klasyfikacja interesariuszy pozwoliła stworzyć plan dostosowany do potrzeb różnych ich grup. Ze względu na strategiczne znaczenie Projektu, zidentyfikowano różnych interesariuszy, którzy powinni zostać uwzględnieni w procesie konsultacji i współpracy. Określono kilka typów grup interesariuszy, których prawdopodobnie będą dotyczyć poszczególne kwestie.

W celu dokonania skutecznej klasyfikacji grup interesariuszy, priorytet przyznano głównym grupom krajów, na które Projekt będzie mieć wpływ:

- Strony pochodzenia (Rosja, Finlandia, Szwecja, Dania, Niemcy)
- Strony wyłącznie narażone (Estonia, Łotwa, Litwa, Polska)
- Instytucje UE
- Kraje przyjmujące

Tabela 3.6 wskazuje identyfikowane dotychczas grupy interesariuszy określone dla każdego kraju będącego stroną narażoną.

Tabela 3.6 Grupy interesariuszy w każdym kraju będącym stroną narażoną

Grupa interesariuszy	Związek z Projektem
Właściwe organy	Właściwe organy krajowe wydające pozwolenia na podstawie wymogów, które musi spełnić spółka.
Organy administracji państwowej - Krajowe - Regionalne	Krajowe, regionalne i lokalne organy administracji państwowej o podstawowym znaczeniu dla Projektu.
Parlamenty / partie polityczne - Parlament Europejski - Krajowe - Regionalne	Krajowi, regionalni i lokalni posłowie w odpowiednich parlamentach, o podstawowym znaczeniu dla Projektu.
Organizacje pozarządowe - Międzynarodowe - Krajowe - Regionalne	Międzynarodowe, krajowe i regionalne organizacje mające bezpośrednie interesy w Projekcie, które mogą wpływać na Projekt i jego realizację przez kształtowanie opinii publicznej.
Partnerzy, organizacje i wykonawcy z sektora prywatnego - Przedsiębiorstwa i organizacje handlowe - Organizacje rybackie - Spółeczność finansowa - Organizacje turystyczne - Firmy (dostawcy, wykonawcy, inne spółki energetyczne itd.)	Podmioty lub organizacje mające bezpośredni interes ekonomiczny w Projekcie. Może to wynikać z przyznania im kontraktu przez spółkę lub z oddziaływania Projektu.
Międzynarodowi donatorzy i instytucje Organizacje wielo- i dwustronne	Potencjalne instytucje finansujące Projekt, stosujące międzynarodowe zasady najlepszej praktyki.
Media - Międzynarodowe - Krajowe - Regionalne	Międzynarodowe, krajowe i regionalne media, które odgrywają ważną rolę w rozpowszechnianiu informacji związanych z Projektem.
Odpowiednie społeczności / ogół społeczeństwa	Spółeczności, gospodarstwa domowe i podmioty, na które wpłynie Projekt.
Inni interesariusze - Rzecznicy stron trzecich - Instytucje badawcze i akademickie - Stowarzyszenia zawodowe	Inne międzynarodowe, regionalne i lokalne grupy, bezpośrednio zainteresowane Projektem.

Po dokonaniu identyfikacji grup interesariuszy oraz ich związku z Projektem, zebrano dane dotyczące poszczególnych zainteresowanych stron. Sporządzono także mapy tych stron, w celu określenia obszarów „interesu” i „wpływu” każdej z nich. Oczekuje się, że proces ten będzie pomocny w przypadku:

- Określania potencjalnych kwestii zgłaszanych przez konkretnych interesariuszy
- Dostosowania strategii Projektu dotyczącej współpracy z interesariuszami do interesów i potrzeb różnych grup tych interesariuszy
- Nadawania priorytetu dostępnym zasobom Projektu

Wykazy i mapy interesariuszy przechowywane są w specjalnej bazie, która postrzegana jest jako „dokument podlegający zmianom”, aktualizowany w miarę rozwoju Projektu.

Etap 2: Wdrożenie strategii współpracy z interesariuszami

Strategia współpracy z interesariuszami obejmuje cztery fazy, w odniesieniu do których postawiono nieco inne cele konsultacji. Trzy pierwsze fazy są regulowane przez prawo międzynarodowe (konwencja z Espoo) oraz przepisy krajowe w odpowiednich państwach.

Cztery fazy strategii współpracy z interesariuszami:

Faza 1. Powiadomienie oraz określenie zakresu Projektu zgodnie z konwencją z Espoo (konsultacje publiczne)

Ta faza ma na celu przedstawienie Projektu oraz uzyskanie opinii na temat jego zakresu, podejścia i kluczowych kwestii zgłaszanych przez interesariuszy. Na tym etapie konsultacje prowadzone są głównie z właściwymi organami krajowymi, a także krajowymi i regionalnymi organami administracji państwowej. Faza ta jest zakończona.

Faza 2. Badanie środowiska (gromadzenie danych dotyczących sytuacji wyjściowej oraz ocena oddziaływania)

Ta faza ma na celu przekazanie informacji na temat Projektu zapewnienie podstawy dla badań środowiskowych. Obejmuje uzyskanie wszystkich istotnych informacji podstawowych i ocenę oddziaływania. Konsultacje prowadzone na tym etapie służą do poszerzenia uczestnictwa interesariuszy a także do określenia i pomiaru głównych czynników oddziaływania Projektu Faza ta została zakończona.

Faza 3. Przekazanie informacji i ich weryfikacja (konsultacje publiczne).

Ta faza ma na celu przeprowadzenie konsultacji dotyczących oddziaływania i środków łagodzących, przewidzianych w ramach Projektu. Proces konsultacyjny będzie zmierzać do określenia wszelkich kwestii, które wymagają rozwiązania oraz do zapewnienia, że środki planowane do wdrożenia są odpowiednie. Podczas tej fazy nastąpi także weryfikacja zgodności Projektu z wymogami przepisów krajowych w zakresie publicznego ujawnienia ustaleń OOŚ, w ramach procesu udzielania pozwolenia spółce. Oczekuje się, że przeprowadzone zostaną konsultacje ze wszystkimi odpowiednimi interesariuszami.

Faza 4. Stała współpraca.

Ta faza będzie kontynuowana przez poszczególne etapy Projektu. Zaangażowanie interesariuszy jest ważne, aby zapewnić budowę konstruktywnej relacji między realizatorami a interesariuszami Projektu.

Tabela 3.7 przedstawia szczegółowy opis planowanych kontaktów z określonymi interesariuszami i grupami docelowymi.

Tabela 3.7 Strategiczne interakcje z interesariuszami

Metody przekazywania informacji	Grupa docelowa	Faza konsultacji	Materiały	Ocena skuteczności
Przedstawienie i publikacja dokumentu informacyjnego Projektu (DIP)	Właściwe organy	Faza powiadomienia oraz określenia zakresu Projektu	Szczegółowy opis Projektu	- Liczba otrzymanych oświadczeń - Liczba pobrań z witryny
Przedstawienie Projektu podczas spotkań przygotowujących	Właściwe organy oraz interesariusze obecni na spotkaniu	Faza powiadomienia oraz określenia zakresu Projektu	Prezentacja PowerPoint zatytułowana „Secure gas supply for Europe — Nord Stream Project presentation” (Bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego do Europy — przedstawienie Projektu Nord Stream)	- Liczba interesariuszy dobrze poinformowanych o Projekcie - Dyskusje wraz z opiniami na temat kluczowych kwestii, które zostaną omówione podczas przyszłych konsultacji
Przedstawienie i publikacja dokumentu dotyczącego statusu trasy	Właściwe organy	Badanie środowiska	Szczegółowy opis zmian trasy, wprowadzonych na podstawie oświadczeń otrzymanych w fazie powiadomienia oraz określenia zakresu Projektu	- Liczba otrzymanych oświadczeń - Liczba pobrań z witryny

Metody przekazywania informacji	Grupa docelowa	Faza konsultacji	Materiały	Ocena skuteczności
Przedstawienie i publikacja dokumentu „White Book of Comments” (Raport dotyczący komentarzy), odnoszącego się do zgłoszonych uwag	Wszyscy interesariusze	Badanie środowiska	Szczegółowy dokument, zawierający wstępne odpowiedzi na otrzymane oświadczenia, odnoszące się do dokumentu informacyjnego projektu (DIP) oraz dokumentu dotyczącego statusu trasy	Liczba pobrań z witryny
Przedstawienie raportu wymaganego na mocy konwencji z Espoo podczas przesłuchań publicznych	Właściwe organy oraz interesariusze obecni na spotkaniu	Faza przekazania informacji ujętych w OOS i ich weryfikacja	Prezentacja PowerPoint zatytułowana „Nord Stream’s EIA studies” (Badania w ramach OOS spółki Nord Stream)	- Liczba interesariuszy dobrze poinformowanych o Projekcie - Dyskusje wraz z opiniami na temat kluczowych kwestii, które zostaną omówione podczas przyszłych konsultacji
Przedstawienie raportu wymaganego na mocy konwencji z Espoo podczas wydarzeń związanych z rozpoczęciem Projektu	Właściwe organy i strony zainteresowane obecne na spotkaniu	Faza przekazania informacji ujętych w OOS i ich weryfikacja	- Wyjaśnienie procesu OOS - Raport wymagany na mocy konwencji z Espoo - Dokument „White Book of Comments” (Raport dotyczący komentarzy)	- Liczba interesariuszy dobrze poinformowanych o Projekcie - Dyskusje wraz z opiniami na temat kluczowych kwestii, które zostaną omówione podczas przyszłych konsultacji

Metody przekazywania informacji	Grupa docelowa	Faza konsultacji	Materiały	Ocena skuteczności
Przedstawienie raportu wymaganego na mocy konwencji z Espoo na portalu internetowym	Wszyscy interesariusze	Faza przekazania informacji ujętych w OOŚ i ich weryfikacja	- Wyjaśnienie procesu OOŚ - Raport wymagany na mocy konwencji z Espoo - Dokument „White Book of Comments” (Raport dotyczący komentarzy) - Wnioski krajowe	- Liczba odwiedzających - Liczba odsłon - Liczba pobrań
Przedstawienie raportu wymaganego na mocy konwencji z Espoo w broszurze	Wszyscy interesariusze	Faza przekazania informacji ujętych w OOŚ i ich weryfikacja	Broszura przedstawiająca kluczowe ustalenia procesu OOŚ	- Liczba pobrań z witryny - Liczba przekazanych broszur
Przedstawienie ruchomej wystawy	Odpowiednie społeczności / ogół społeczeństwa	Faza przekazania informacji ujętych w OOŚ i ich weryfikacja	Ruchoma wystawa zatytułowana „Pipeline Information Tour” (Wycieczka informacyjna dotycząca rurociągu), wyjaśniająca aspekty Projektu (gaz ziemny, badania środowiska, układanie rur, spółka)	Liczba odwiedzających
Publikacja kluczowych informacji w postaci ogłoszeń	Odpowiednie społeczności / ogół społeczeństwa	Faza przekazania informacji ujętych w OOŚ i ich weryfikacja	Publikacja w prasie odpowiednich informacji na temat kluczowych kwestii dotyczących Projektu (gaz ziemny, badania środowiska, odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw)	Liczba czytelników poszczególnych gazet

Metody przekazywania informacji	Grupa docelowa	Faza konsultacji	Materiały	Ocena skuteczności
Regularne prezentacje Projektu oraz udział w dyskusjach panelowych podczas konferencji oraz innych wydarzeń	- Organy administracji państwowej - Parlamenty / partie polityczne - Organizacje pozarządowe - Partnerzy z sektora prywatnego	Wszystkie fazy	Prezentacja PowerPoint, zatytułowana „Secure gas supply for Europe — Nord Stream Project presentation” (Bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego do Europy — przedstawienie Projektu Nord Stream), opisująca rozwój Projektu	- Liczba stron zainteresowanych dobre poinformowanych o Projekcie - Dyskusje wraz z opiniami na temat kluczowych kwestii, które zostaną omówione podczas przyszłych konsultacji
Buletyn informacyjny	Wszystkie strony zainteresowane	Wszystkie fazy	Regularne (co 2 miesiące) przekazywanie informacji na temat rozwoju Projektu	Liczba prenumeratorów
Witryna internetowa	Wszystkie strony zainteresowane	Wszystkie fazy	- Ogólne informacje na temat Projektu (aspekty środowiskowe i techniczne) - Możliwość pobrania wszystkich dostępnych materiałów informacyjnych - Część pytań (FAQ) z funkcją wysyłania zapytań	- Liczba odwiedzających - Liczba odsłon - Liczba pobrań
Interaktywna mikrowitryna	Wszystkie strony zainteresowane	Wszystkie fazy	Prezentacje multimedialne wyjaśniające aspekty Projektu (gaz ziemny, badania środowiska, układanie rur, spółka)	- Liczba odwiedzających - Liczba odsłon - Liczba pobrań

Metody przekazywania informacji	Grupa docelowa	Faza konsultacji	Materiały	Ocena skuteczności
Publikacja ogólnych informacji	Wszystkie strony zainteresowane	Wszystkie fazy	- Dokumenty zawierające ogólne informacje na temat różnych aspektów Projektu (gaz ziemny i zmiany klimatu, rybołówstwo, amunicja, układanie rur itp.) - Mapy trasy - Podstawowa prezentacja PowerPoint	- Liczba pobrań z witryny - Liczba prenumeratorów - Liczba odpowiedzi na bezpośrednie przesłanie materiałów informacyjnych
Publikacje firmowe	Wszystkie strony zainteresowane	Wszystkie fazy	Broszura „10 Answers” (10 odpowiedzi), przedstawiająca kluczowe fakty związane z Projektem	- Liczba pobrań z witryny - Liczba przekazanych broszur
Prezentowanie Projektu i regularne przekazywanie informacji na temat jego rozwoju	Media	Wszystkie fazy	- Komunikaty prasowe - Oświadczenia - Konferencje prasowe - Wyjazdy studyjne	- Liczba przekazanych komunikatów - Liczba opublikowanych artykułów - Liczba uczestników konferencji i wyjazdów studyjnych
Zaangażowanie w projekty dotyczące odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw	Wszystkie strony zainteresowane	- Faza badania środowiska - Faza przekazania informacji ujętych w OOS i ich weryfikacja - Stała współpraca	Wsparcie projektów o charakterze ekologicznym i kulturalnym	- Liczba odwiedzających poszczególne witryny projektu - Liczba uczestników poszczególnych wydarzeń